Okurlarımıza, sürekli devrim teorisinin Türkiye özelinde tartışıldığı bir dosya sunuyoruz. 3 ayrı dosya olarak Türkiye devriminin sınıfsal-sosyolojik durumunu tartıştığımız bu metinde, Türkiye devriminin karakterine nasıl baktığımız ve adlandırdığımız yer alacak. Bu dosya sırasıyla; tarihsel arka plan, Türkiye kapitalizminin gelişimi, demokrasi sorunu, Kürt sorunu, Türkiye'de Tarım-Toprak sorunu gibi başlıkları içerecek. Daha büyük bir tartışmanın ve bütünün bir parçası olarak Türkiye'de Sürekli Devrim perspektifimizi okurlarımızın değerlendirmesi ve tartışması için ilk yazı ile açıyoruz.

TÜRKİYE'DE SÜREKLİ DEVRİM -1

Tarihsel Arka Plan: "Kitlesiz" Siyasal Devrim; "Yukarıdan" Sosyal Devrim ve Sonrası!..

Türkiye ilki Osmanlı döneminde (1908), diğeri de Kurtuluş Savaşı ve ardından gelen dönemde (1919 ve 1923'ten sonra) iki burjuva devrimi yaşadı. Bu devrimlerden ilki, ülkenin o zamanki "gerçek yarı sömürge" konumuna karşı mücadele etmekle birlikte daha başlangıç aşamasında tıkanmış, kısmi kazanımların dışında başarısızlıkla ve Dünya Savaşı'nın ardından da yenilgiyle sonuçlanmıştı. Ancak 1919'da emperyalist işgale karşı bağımsızlık mücadelesiyle başlayan ikinci burjuva devrimi, geçmiş sosyoekonomik, hukuki ve kültürel yapıdan köklü biçimde kopuşu sağladı. Bütün bunlar kapitalizmin gelişmesinin önündeki engellerin kaldırılması ve burjuvazinin toplumsal egemenliğinin kesin olarak gerçekleşmesi anlamına geliyordu.

Ancak burjuvazinin tamamen gericileştiği, kitlelerden iyice korkar hale geldiği emperyalizm çağında yaşanan "gecikmiş" bir burjuva devriminin **demokratik** bir karaktere sahip olması çok zordu. Nitekim tamamen örgütsüz durumdaki emekçi halk kitlelerinin, orduya alınmaları dışında, tamamen devre dışı bırakılıp baskı altında tutulduğu bu "kitlesiz" burjuva devrimi de demokratik bir nitelik kazanamadı. Devrimin bu niteliği bağımsızlık sonrası kurulan cumhuriyetin karakterini ve yapısını belirledi.

1923'te başlayan ve kapitalist bir toplum yaratmayı hedefleyen "burjuva sosyal devrim" süreci, pek çok "gecikmiş" burjuva devriminde olduğu gibi "tepeden" yürütülen bir devrim olarak yaşandı. Bu durum, burjuvazinin, eski düzenin egemen güçleriyle girdiği ittifakın sonuçlarının yanı sıra, sınırın hemen ötesinde yaşanan Bolşevik Devrimi'nden duyduğu derin korkuyu da yansıtıyordu.

Gerici bir ittifak, demokrasi yokluğu ve Bonapartist bir başlangıç…

Yeni rejim, toplumsal-sınıfsal planda (Müslüman) ticaret burjuvazisiyle büyük toprak sahipleri arasındaki ittifaka dayanıyordu. (Hristiyan –Rum ve Ermeni- sanayi ve ticaret burjuvazisiyle toprak sahipleri tasfiye edilmişti) Ancak politik denetim kesin biçimde bağımsızlık savaşına önderlik eden asker-sivil bürokrasinin elindeydi. Bu nedenle rejim daha en başından " Bonapartist" bir karakter kazandı. Bu "**kurucu**" nitelikte bir Bonapartizmdi. Cumhuriyet rejiminin, kuruluş aşamasında ticaret burjuvazisi, büyük toprak sahipleri ve çeşitli ekonomik faaliyetlerle zenginleşme çabasındaki Bonapartist bürokrasiden oluşan "iktidar bloğu" tarafından şekillendirilmesi daha sonraki süreci de kesin olarak etkiledi.

Saltanatın (monarşi) ve hilafetin ilgası, laiklik ilkesinin devlet yönetimine hâkim olması, 1934'te bir tek parti rejimi altında kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi gibi tarihsel olarak "demokratik devrimci" uygulamalar, yoksul halkın, kent ve kır emekçilerinin,

toplumsal-siyasi özgürleşmesini değil, bir burjuva toplumu inşasının önündeki eski düzenden kalma engellerin ortadan kaldırılması amacını taşımaktaydı.

Tek partili rejim, **siyasi anlamda demokratikleşme** bir yana, özellikle 30'lu yıllarda, Avrupa'daki genel durumun da etkisiyle ideolojik, kültürel ve siyasal olarak faşizan-ırkçı (doğrudan kafatasçı!) -korporatist söylem ve uygulamalara yöneldi. Aynı dönemde bürokrasi içinde ve özellikle de orduda, Hitler'in "tarihsel müttefik" Almanya'da iktidara gelmesinin etkisiyle doğrudan faşist eğilimler ciddi bir güç kazandı. Nazi Almanyası'na sempati devlet kadroları içinde son derece yaygın bir hale geldi. Siyasi demokrasinin engellenmesi, emekçi sınıfların örgütlenme çabalarının bastırılması, hak ve özgürlüklerine yönelik ağır baskı ve yasaklar, solun ezilmesi, ulusal azınlıkların göçe zorlanması, Kürt halkının sürgün, asimilasyon ve katliamlar yoluyla "Türkleştirilmeye" çalışılması vb. uygulamalar demokratik ve özgürlükçü karakterden yoksun bir burjuva devriminin kaçınılmaz sonuçlarıydı. Bu nedenle yeni rejimin " devrimciliği" ideolojik olarak da halkı ezen ve özellikle kır ve kent yoksullarını aşağılayan Bonapartist-despotik bir "aydınlanmacılığı" aşamadı.

Üstelik daha ulusal kurtuluş savaşının sürdüğü yıllarda Rusya'daki devrimci iktidardan büyük ölçüde askeri-mali yardım alınmasına rağmen emperyalizmle yapılan açık veya örtülü anlaşmalar, ülkenin uluslararası planda siyasi-diplomatik konumunu belirlemişti. Yeni rejim, kuruluşuna ön gelen aşamadan başlayarak son dönem Osmanlı modernleşme çizgisine uygun biçimde "Batılılaşma" kararlılığında oldu. Bütün bağımsızlıkçı sloganlarına, hatta ülkeyi bir yarı sömürge olmaktan kurtarmayı amaçlayan uygulamalarına (millileştirmeler) rağmen, "Bolşevizme" karşı, kapitalist-emperyalist dünya sistemi içinde yer alma hedefi doğrultusunda davrandı. Bu konum, emekçi sınıfların görece özgürleşmesini ve bağımsızlaşmasını sağlayacak bir burjuva demokrasisine izin vermiyordu.

Kitlelerin dışlandığı "eksik" bir burjuva devrimi!

Türkiye'de burjuva devrimi, emekçi kitlelerin dışarıda bırakıldığı silahlı bir politik devrim (Kurtuluş Savaşı) ve hedefi kapitalist bir toplum inşasının önündeki engelleri kaldırmaya yönelik "yukarıdan" bir sosyal devrim olarak yaşandı. Bu devrim siyasi demokrasi, kır-kent ilişkileri, köylülüğün özgürleştirilmesi ve toprak-tarım sorununun çözümü gibi **burjuva görevleri** açısından eksik-tamamlanmamış bir devrim olarak kaldı. Toplumsal olarak burjuvazinin büyük toprak sahipleriyle gerici ittifakı temelinde ve bürokrasinin siyasi önderliğinde yürütülen "yukarıdan sosyal devrim"in burjuvazinin amaçları açısından "yeterli" bir noktaya ulaşmasıyla demokratik niteliklerden yoksun cumhuriyet, "devrimci dinamizmini" tamamen kaybederek hızla çürümeye başladı. Bu aynı zamanda burjuvazinin en azından bir bölümünün bürokrasiyle gerilimler yaşamaya başladığı, hatta 1946'dan itibaren siyasi olarak ayrıştığı bir süreç oldu. (Demokrat Parti'nin kuruluşu ve iktidara 1950'de gelişi)Burjuvazinin büyük toprak sahipleriyle kurduğu ittifak, hızlı bir sanayileşme ve ekonomik değişim sürecinin başladığı 50'li yıllara kadar eski biçimiyle sürdü. Aynı süreçte, Türkiye'nin dünya ekonomisiyle ilişkilerinin güçlenmesine, uluslararası ekonomik işbölümündeki yeni konumuna ve tarım politikalarına bağlı olarak büyük toprak sahipleri de birer tarım kapitalistine, hatta bazıları birer sanayiciye dönüştü. ABD desteğinde (Marshall Yardımı) tarımda başlayan modernizasyon ve makineleşme sonucu kapitalizm öncesi ilişkilerin egemen olduğu tarımsal alanlar büyük kapitalist çiftliklere dönüşürken, toprak ağalarının mülkiyetindeki köylerde yarıcı olarak çalışan binlerce yoksul köylü de bu topraklardan sürüldü. 1950'li yıllarda başlayan şehirlere göçün ve proleterleşmenin önemli nedenlerinden biri de budur.

Sanayi ve işçi sınıfı…

Türkiye, mali sermayenin (finans kapital) egemen olduğu "az-orta" derecede gelişmiş "bağımlı" kapitalist bir ülkedir. (G-20 üyesi ve 2019'da 19. büyük ekonomi) Ülkenin sanayileşmesi, 1930'lu yıllarda devlet eliyle başlatılmış ve daha sonraki dönemde devlet destekleri ve dış yatırımların da etkisiyle belirli bir gelişmişlik düzeyine ulaşmıştır. Sanayinin milli gelir içindeki payı 2019'da yüzde 22,4 düzeyindedir. Ayrıca imalat sektörünün ihracattaki payı da yüksektir. Ancak ülkenin sanayi üretimi ağırlıklı olarak düşük ve orta düzeyde bir teknolojik temele dayanmaktadır.

Türkiye sayısal olarak görece büyük bir proletaryaya sahiptir. Çalışan nüfusun çok büyük bir bölümü ücretlilerden oluşmaktadır. Ekonomide 2013'te 16,5, geniş tanımla 22,5 milyon; 2019'da 5,5 milyonu sanayide olmak üzere, 22,2 milyon işçi ve ayrıca sayısı 300 binle-1 milyon arasında olduğu tahmin edilen gezici tarım işçisi istihdam edilmektedir. Ekonomik-toplumsal temelleri bakımından Türkiye'de bir proletarya devriminin-diktatörlüğünün maddi altyapısı ve unsurları yeterli düzeydedir. Ancak işçi sınıfının bugünkü örgütlülük ve mücadele düzeyi geçmişe oranla epeyce geridir. Patronlar ve iktidar bütün baskı güçleriyle sınıfın sendikal örgütlenmesini engellemeye çalışmaktadırlar. Ancak işçi sınıfı uzun yıllardır, giderek ağırlaşan ekonomik-siyasi baskılar nedeniyle yaşadığı gerilemeye rağmen hem geçmişi hem de zaman zaman yükselen mevzi mücadelelerine bakılınca ciddi bir potansiyele sahiptir. Bu noktada sorun, işçi sınıfının varlığı-yokluğu değil, bilinç-örgütlülük-önderlik sorunudur.

Demokrasi sorunu

Türkiye'de tamamlanmamış burjuva devriminin "demokrasi" sorunu, sınıf esasına dayalı örgütlenme yasaklarıyla işçi sınıfına, siyasi muhalefete, özellikle de komünistlere ve Kürtlere yönelik ağır baskılarla geçen 30'lu ve 40'lı yılların ardından 1950'de geçilen çok partili rejim döneminde de devam etti. Cumhuriyet, kuruluşundan itibaren asker-sivil yüksek bürokrasinin siyasi hâkimiyeti altında sürdürülen Bonapartist bir rejim oldu. 1960 darbesinin ardından kabul edilen görece demokratik bir anayasa döneminde ve daha sonraki askeri darbeler döneminde de bu "demokrasinin" yetersizliği ve kolayca ortadan kaldırılabilir niteliği açıkça görüldü. Zaten bu dönem aynı zamanda siyasi olarak generaller ve çoğunluğu askerlerden oluşan Milli Güvenlik Kurulu tarafından sınırlandırılmış yarı-Bonapartist bir "kontrol rejimi" olarak yaşandı. Burjuvazi "yasal" yollarla ve siyasi cinayetlerle durduramadığı muhalif işçi, öğrenci ve halk hareketlerini askeri darbelerle durdurma yoluna gitti. Bu darbeler aynı zamanda emperyalist sistemin bir parçası olarak Türkiye finans kapitalinin ihtiyaç duyduğu ekonomik ve toplumsal düzenlemelerin yapılmasının da bir aracı oldu. Siyasi demokrasi sorunu, 12 Eylül döneminden sonra da baskının azaldığı bazı "demokratik aralıklara" rağmen günümüzde de, birkaç yıl önce İslamcılar tarafından inşa edilen ve faşistler tarafından desteklenen "yeni-Bonapartist" bir rejim altında giderek ağırlaşan biçimde varlığını sürdürmektedir.

Kısacası Türkiye'de sürekli devrimin önünde bir "demokrasi" sorunu vardır. Ancak bir proletarya devrimi bu sorunu, proletarya diktatörlüğü altında ve "işçi demokrasisini" inşa süreci içinde çözecektir. Zaten genelde "burjuva demokrasisi" içinde tanımlanan işçi sınıfına ait bazı hak ve özgürlükler (örgütlenme, genel oy, daha kısa çalışma saatleri vb.) tarihte doğrudan sınıf mücadelesiyle, barikatlarda kazanılmıştır ve bu nedenle doğrudan bir işçi demokrasisinin unsurudur.

TÜRKİYE'DE SÜREKLİ DEVRİM -2

Kürt ulusal sorunu

Burjuva devriminin gerçekleştirmediği tarihsel görevlerden biri de Kürt ulusal sorununun çözümüdür. Daha doğrusu burjuvazi, Osmanlı döneminde çok ön planda olmayan bir sorunu adeta kendi elleriyle yaratmış ve büyütmüştür. 1923'ten itibaren "yeni bir ulus inşası" amacıyla her şeyi "Türkleştirmeye" çalışan burjuvazi, Kürt sorununu Kürtlerin varlığını inkâr, sürgün ve katliamlar yoluyla "çözmeye" çalıştı. Bu dönemde her zaman ağır bir ulusal baskı altında tutulan Kuzey Kürdistan (Türkiye Kürdistanı) zaman zaman "sömürge" statüsünde yönetilmeye çalışıldı. (özel yasalar, mahkemeler, sürgün planları ve genel valiler) Bu nedenle 1925'ten 1938'e kadar çok sayıda Kürt isyanı yaşandı. Binlerce Kürt öldürüldü. Bölgede 1984'ten bu yana zaman zaman kesintiye uğrasa da kanlı bir savaş sürmektedir. (60 binin üzerinde ölü) Kısacası, Türkiye'de ülkenin geneline ilişkin bir "ulusal kurtuluş" sorunu olmasa da tarihsel etkiye sahip çok büyük ölçekli bir "Kürt ulusal sorunu" vardır. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı, Türkiye'de iktidarı ele geçirecek bir devriminin patlak vermesinden önce "bağımsızlık" biçiminde bir çözüme kavuşmamışsa, gerçek bir çözüme ulaşana kadar devrimin başlıca görevlerinden biri olacaktır; elbette bütün diğer etnik sorunlarla birlikte. Kürt sorununun birbirine sınır dört ülkeyi (Türkiye, İran, Irak, Suriye) kapsaması nedeniyle sorunun çözümü için verilecek devrimci mücadele, hem emperyalist müdahalelerin önemli gerekçelerinden birini ortadan kaldıracak, hem de bir bölge devriminin önemli dinamiklerinden biri olacaktır.

Tarım-toprak ve köylülük

Burjuva devriminin yerine getiremediği tarihsel görevlerden biri de tarım-toprak sorununun çözümüdür. Bunun nedeni burjuvazinin büyük toprak sahipleriyle kurduğu ittifaktı. Bu aynı zamanda köylülüğün "cumhuriyet tarafından kurtarılması" bir yana doğrudan büyük toprak sahiplerine teslim edilmesi; bir toprak reformunun yapılamaması ve tarımın vergilendirilememesi anlamına gelmekteydi. Türkiye'de tarım alanındaki kapitalizm öncesi ilişkiler, burjuva rejimi tarafından devrimci yöntemlerle değil, zamana yayılmış bir ekonomik-teknolojik değişim ve kapitalistleşme süreci içinde çözüldü.

Bu süreçte Türkiye'de dünya pazarına ve iç pazara yönelik üretim yapan büyük kapitalist çiftliklerin oranı giderek arttı. Bu işletmeler yeni tarım alanlarının açılmasının yanı sıra ve küçük ve yoksul çiftçilere ait toprakları satın alarak da büyüdüler. Türkiye'deki tarım arazilerinin büyük bir bölümü küçük ve orta boy işletmelere aittir. (2006'da işletmelerin %98'i, toprakların %79'u) Bu çiftçilerin giderek büyük bir bölümü yerli-yabancı veya ortak büyük gıda ve tarım tekelleriyle ve perakende zincirleriyle anlaşmalı olarak faaliyet göstermekte, onların belirlediği ekonomik-teknik koşullarda üretim yapmaktadırlar. Bu durum, topraklarını koruyan çiftçilerin, aynı zamanda kendi topraklarında büyük patronlara bağlı "proleterler" haline gelmesine de yol açmaktadır. Geçmişte siyasi-toplumsal nedenlerle devlet tarafından desteklenen küçük ve orta çiftçiler 1980'lerden itibaren tarımda başlayan neoliberalleşme sürecinin etkisiyle ciddi zorlukların içine düştü, bazıları topraklarını terk ederek şehirlerde işçileşti, başka işlere yöneldi; kırsal alanda kalanların önemli bölümü tarım dışı faaliyetlere (küçük ticaret, hizmet, ulaşım, turizm) yöneldiler. Bu kesimin Kürdistan'da yaşayan bir bölümü ise mevsimlik tarım işçilerine dönüştüler (tahmini 300 bin-1 milyon arası) 1980 askeri

darbesinin ardından başlayan serbest piyasa ekonomisi döneminde tarım üreticilerine verilen destekler (taban fiyat, gübre, mazot vb.) büyük oranda düştü. Bazı dönemlerde siyasi nedenlerle tarıma verilen destekler artsa da küçük-orta çiftçilerin durumu giderek kötüleşti. Bu kesim geçinebilmek için topraklarını terk edip şehirlere göç etme veya bulunduğu yerde başka işler yapmaya yönelme yolunu seçmektedir. Miras yoluyla parçalanan topraklar ise çok önemli bir sorun haline gelmiştir. İktidar buna çözüm olarak çiftçilere, toprakların parçalanmasını önlemek için şirketleşme veya topraklarını tarım şirketlerine satma önerisini getirmekte ve bu amaçla yasalar çıkarmaktadır.

Türkiye nüfusunun yüzde 23.21'i kırsal alanlarda yaşamaktadır. (2011) Kırsal nüfusun yüzde 50 kadarı ise tarımla uğraşmamaktadır. Tarımla uğraşanların önemli bir bölümünün talebi ise geçmişte olduğu gibi bölgelerde devlet veya özel sektör tarafından kurulacak tarıma dayalı veya başka sanayi işletmelerinde ücretli-sosyal güvencesi olan işlerde çalışmaktır. Kısacası gelinen noktada tarım sorunu, cumhuriyetin kuruluş yıllarından farklı olarak artık doğrudan, neoliberal-kapitalist bir ekonominin koşulları tarafından belirlenmektedir.

Türkiye'de bir burjuva demokratik devrimin görevleri ve sürekli devrim bağlamında toprak-tarım sorununun 1917 Rusyası'ndan farklı biçimde ele alınması gerekmektedir. Öncelik, küçük çiftçilerin devlet tarafından gerçek anlamda desteklenmesi (ucuz kredi, tohum, gübre, teknoloji, bilimsel araştırma vb. destekler) ve büyük kapitalist tarım işletmelerinin toplumsallaştırılmasıdır. Bu işletmelerin toprak dağıtımı amacıyla parçalanması tarımda gerilemenin dışında, devrimci bir iktidarın önüne zaman içinde pek çok siyasi ve toplumsal sorun çıkartacaktır. Devrimin amacı yeniden bir kır küçük burjuvazisini büyütmek olmamalıdır. Milyonlarca çiftçinin ve tarım işçisinin kamu tarım işletmelerinde, bu işletmeleri denetleyen, yöneten ücretli, sigortalı ve sendikalı proleterler durumuna gelmeleri çok büyük ihtimalle tercih edecekleri bir durum olacaktır. Zaten büyük tarım işletmelerinin bölünmemesi tarımın ekonomik-teknolojik gelişimi açısından da çok önemlidir.

Şu noktayı da vurgulamamız gerekiyor: Türkiye'de bugün Rus devriminin karşı karşıya olduğu türden "burjuva demokratik kapsamda ele alınacak bir toprak sorununun yokluğu (Aynı bir monarşi yokluğu gibi!) sürekli devrim fikrini zayıflatmaz. Türkiye tarımı ve köylülüğünün durumu bilinmeden yapılacak programlar "topraksızlara toprak dağıtılması" merkezli birkaç kuru ve ezberlemiş formülün ötesine geçemeyecektir. Bu konu Türkiye tarımının yapısı, tarımdaki mülkiyet ilişkilerinin ve toprak dağılımının durumu bilinmeden ele alınamaz.

Türkiye'de de kapitalizmin çözemediği ve çözemeyeceği eski ve/veya yeni bütün ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel sorunlar, ancak sürekli devrim perspektifi doğrultusunda çözülebilir. Bir devrim ilk elde demokrasiye ilişkin taleplerle başlasa da karşısındaki görevleri gerçekleştirebilmek için çok kısa sürede bir proletarya diktatörlüğünün inşası zorunluluğuyla yüz yüze gelecektir.

Kısaca Türkiye'de sürekli devrim…

Geri kapitalist ülkelerde, sömürge ve yarı-sömürgelerde devrim, daha doğrusu devrimin karakteri sorunu sosyalistler arasındaki en önemli tartışma konularından biridir. Bu tartışma Türkiye solu içinde de çok uzun yıllardır sürmekte ve en önemli ayrım noktalarından birini oluşturmaktadır. Stalinistlerin "aşamalı devrim" anlayışı, emperyalist çağda "tamamlanmamış burjuva devrimleri"ne ve bu bağlamda kapitalist gelişme ve kalkınma sorunlarına belirli bir küçük burjuva bakış açısından kaynaklanmaktadır. Stalinizmin çeşitli bölükleri, Maoizm,

Kastrizm vb. akımlar ve "neo-marksizm" olarak da adlandırılan "azgelişmişlikçi" ve "üçüncü dünyacı" görüşler "aşamalı" küçük burjuva anlayışlarının geçerliliğini bu ülkelerin bir çeşit "sömürge" veya "yarı sömürge" olmalarına dayandırmaktadırlar. Bu Türkiye için de böyledir. Pek çokları için Türkiye'de muhtemel bir devrimin karakterini belirleyecek olan temel husus Türkiye'nin "yarı-sömürge bir ülke" olmasıdır. Farklı sonuçlara varsa da benzer bir eğilim, bazen Troçkist saflarda da ortaya çıkmaktadır. Bu eğilimler Türkiye ve diğer azgelişmişlerde sürekli devrimin gerekçesini ve geçerliliğini ülkenin bir "yeni sömürge" veya "yarı sömürge" olmasına dayandırmaktadırlar. Türkiye'nin bir çeşit "sömürge" olduğu inancı bütün bu eğilimlerin ("aşamacı" veya "sürekli") gündeme bir "**ulusal** kurtuluş" veya "**ulusal** bağımsızlık" sorununu getirmelerine yol açmaktadır. Buradaki temel gerekçe Türkiye kapitalizminin dünya ekonomisine ve ona egemen olan emperyalist sisteme ekonomik, teknolojik, diplomatik ve askeri bağımlılığıdır. Buna göre emperyalist olmayan her ülke, eğer "sosyalist" de değilse bir çeşit "sömürgedir!" Yani kapitalizmin egemen olduğu bir dünyada, her kapitalist ülkenin farklı derecelerde ve sistemin hiyerarşisi içindeki farklı konumlarda dünya ekonomisine ve emperyalist sisteme kaçınılmaz bağımlılığı doğrudan "sömürgeliğine" işaret eder! Bu da emperyalist olmayan bütün ülkelerin devrimlerinin önüne bir "ulusal" bir kurtuluş veya bağımsızlık sorununu getirir. Bu görüşler, hangi tarafta yer alırlarsa alsınlar, emperyalist-kapitalist sistem içinde ulusal birimlerin dünya ekonomisine ve politikasına zorunlu bağımlılığının ve de Marksizmin ve Troçki'nin tanımladığı "eşitsiz ve bileşik gelişme yasasının" işleyişinin farkında değillerdir.

Bize göre bazı gerçek sömürgeler ve yarı sömürgeler dışında eğer bir ülke doğrudan işgal ve yabancıların yönetimi altında ulusal egemenliğini (sömürge) veya yabancı bir gücün kontrolünde, "ulusal egemenliğinin bütünlüğünü kaybetmiş ve devletinin temel işlevlerinin bir bölümünü emperyalist bir gücün eline teslim etmiş" (yarı sömürge) bir halde değilse, ülkenin geri kalmışlığı ve bağımlılığı, o ülke devriminin karşısına ister "bağımsız bir aşama" olarak, isterse de bir proletarya devrimine "yedirilmiş" olarak bir **"ulusal** anlamda" bir "kurtuluş" veya bağımsızlık" sorunu çıkarmaz. Bu sorun ancak, kapitalizmi tasfiye edecek bir devrimin engellenmesi amacıyla iç gericiliğin de desteğini alan emperyalist (veya değil) dış güçlerin doğrudan askeri müdahalesi ve işgali sonunda ortaya çıkar. Böyle bir durum ise, aynı Rus Devrimi'nde olduğu gibi başlı başına bir "ulusal kurtuluş savaşına" dönüşmeden, devrimin kendisini hem emperyalist dış müdahaleye hem başta burjuvazi olmak üzere iç gericiliğe karşı savunduğu, iç savaş ağırlıklı bir mücadele biçiminde yaşanacaktır.

Bir proletarya devriminin gerçekleşmesi halinde Türkiye'de de muhtemelen Rusya'dakine benzer bir durum yaşanacaktır. Ancak bu bir yana, Türkiye'de proletarya devriminin emperyalizme karşı bir "ulusal kurtuluş" veya "ulusal bağımsızlık" görevinin veya böyle bir "aşamasının" olmaması Türkiye devriminin antiemperyalist görevlerini ortadan kaldırır mı? Elbette hayır. Türkiye, emperyalizmle (dünya ekonomisiyle değil!) bağlarını kesip sistemin belirleyici kurallarının dışına çıkarken emperyalizmin ekonomik, mali, askeri ve diplomatik kurumları ve denetim araçlarıyla da bağlarını koparmak, bu yolda açık veya örtülü pek çok dış müdahaleyi ve baskıyı da göğüslemek zorunda kalacaktır. Yani programımızda yer alan NATO'ya, IMF'e, Dünya Bankası'na vb. hususlara ilişkin maddeler geçerliliğinden hiçbir şey kaybetmeyecektir. Ayrıca bu mücadele, kamulaştırılan üretim araçlarının yabancılara ait bölümleri veya ödenmesi reddedilecek dış borçlar nedeniyle daha da şiddetlenecek, Türkiye ekonomik abluka ve cezalandırma biçimindeki emperyalist bir saldırıyla da karşı karşıya kalacaktır. Ancak bütün bu mücadelelerin Türkiye gibi "az-orta derecede gelişmiş bağımlı bir kapitalist ülkede" emperyalizme karşı mücadele, temelde kapitalizmin, yerli yabancı büyük

özel mülkiyetin tasfiyesi mücadelesi ekseninde yürüyecektir. Bu, ülkenin emperyalizmden bağımsızlığının "ulusal" değil, esas olarak sosyoekonomik-sınıfsal bir sorun olduğu anlamına gelir. Kısacası, bugünün Türkiye'sinin Osmanlı gibi bir "yarı sömürge"olmaması, (veya feodal vb. kapitalizm öncesi toprak mülkiyeti biçimlerinin yokluğu) Türkiye'de "sürekli devrim"in gerekliliğini ortadan kaldırmaz…

Türkiye'de sürekli devrim, kuru formüller ve hayali koşullar doğrultusunda değil, yukarıda vurgulamaya çalıştığımız günümüz kapitalizminin şekillendirdiği somut tarihsel, ekonomik, toplumsal, siyasi vb. koşullar zemininde gerçekleşecektir.

TÜRKİYE'DE SÜREKLİ DEVRİM -3

Sürekli devrim evrensel bir teoridir

Son olarak sürekli devrim teorisinin "azgelişmişlerle" veya "burjuva demokratik" görevlerini tamamlayamamış ülkelerin devrimleriyle sınırlı bir perspektif olmadığını vurgulayalım. Troçki teoriyi özetlerken şöyle diyor:

"…Sürekli devrim teorisinin ikinci yanı, sosyalist devrimin kendisiyle ilgilidir. Tüm toplumsal ilişkiler çok uzun bir süre ve sürekli iç mücadeleler içinde, dönüşüm geçirirler. Toplum deri değiştirmeye devam eder. Değişimin her aşaması dolaysız olarak bir öncekinden köklenir. Bu süreç zorunlu olarak politik bir nitelik taşır, yani değişim halinde olan toplumun içindeki çeşitli grupların çatışmaları ile gelişir. İç ve dış savaşlar yerlerini 'barışçı' reform dönemlerine bırakır. Ekonomi, teknik, bilim, aile, ahlak ve günlük hayattaki devrimler karmaşık karşılıklı etkiler içinde gelişir ve toplumun dengeye ulaşmasına engel olur. ***Sosyalist devrimin sürekli niteliği*** *burada bulunmaktadır.*

Sürekli devrim teorisinin üçüncü yanını oluşturan, sosyalist devrimin uluslararası niteliği, insanlığın bugünkü iktisadi durumundan ve toplumsal yapısından kaynaklanmaktadır. Enternasyonalizm soyut bir ilke değil, fakat dünya ekonomisinin karakterinin, dünya üretici güçlerinin gelişiminin ve sınıf mücadelesinin dünya ölçüsünde yaygınlaşmasının teorik ve pratik yansımasıdır. Sosyalist devrim ulusal sınırlar içinde başlar fakat bu sınırlar içinde tamamlanamaz(...) ulusal devrim kendi içinde yeterli bir bütün değildir; o uluslararası zincirin yalnızca bir halkasıdır. Geçici alçalış ve yükselişlerine rağmen uluslararası devrim sürekli bir süreç oluşturur."

Buradan çıkartılabilecek en önemli sonuç, devrimin "süreklilik" ilkesinin evrensel bir karakter taşıdığı; sömürge, yarı sömürge veya bağımlı- geri kalmış ülkelerle ve tek bir gelişme düzeyiyle sınırlı olmadığıdır. Yani "sürekli devrim" gelişmiş kapitalist ülkelerin proletaryaları için de gerekli olan bir toplumsal kurtuluş yoludur. Kısacası bir ülkenin geri, azgelişmiş veya bir çeşit "sömürge" olmaması sürekli devrim stratejisini boşlukta bırakmaz.

Bir örneklem olarak "Muhtemel bir Alman devrimi üzerine kısa bir not: Alman proletaryasının antiemperyalist görevleri"

Bir ülkenin "yarı sömürge" olmaması veya doğrudan bir emperyalist merkez olması, o ülke devriminin emperyalizme karşı mücadele görevini ortadan kaldırmaz. "Alışılmış" olanın aksine, emperyalizmin egemen olduğu bir dünyada, emperyalist ülkelerin proletaryaları da dahil, dünya işçi sınıfının ve onun tek tek ulusal kesimlerinin antiemperyalist görevleri vardır. Ancak bu görev, doğrudan işgal altındaki ülkelerde, **gerçek** sömürge ve yarı sömürgelerde (Mesela geçmişteki Osmanlı, İran, Çin, Mısır vb. devletlerde) ve günümüzde buna yakın konumdaki bazı örneklerde) karşımıza bir "ulusal bağımsızlık" sorunu olarak çıkarken, gelişmiş ve her boydan geri-bağımlı ülkelerde yerli ve uluslararası kapitalizme karşı mücadele bağlamında ortaya çıkar.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin proletaryasının antiemperyalist görevlerinden söz etmek, tutucu alışkanlıklarımız nedeniyle tuhaf karşılanabilir. Oysa hem geçmişteki birkaç kez başarısız olmuş haliyle, hem de çok uzak bir ihtimal **gibi** görünen bugünkü haliyle bir **Alman devrimi** kaçınılmaz olarak bir yandan kendi emperyalist burjuvazisiyle mücadele ederken, öbür yandan, aynı anda onun yardımına koşacak olan uluslararası emperyalist koalisyonla da savaşmak zorunda kalacaktı(r). Üstelik devrim bir yana, normal şartlarda dahi kendi tarihsel ve nesnel çıkarları açısından, farkında olup olmaması bir yana, Alman proletaryasının emperyalizme karşı mücadele görevi vardır. Bu, Almanya'nın "ulusal bağımsızlığı" ile ilgili olmasa da "enternasyonalist -antikapitalist" bir görevdir.

Üstelik bu görev, bazı tarihsel dönemlerde bazı gelişmiş ülkelerde de kelimenin tam anlamıyla "ulusal kurtuluş" sorunu olarak ortaya çıkabilir. Yine Almanya örneğinden gidecek olursak, İkinci Emperyalist Savaş sonrası dörtlü yabancı işgal altındaki ülkede faşizm (burjuvazi), sosyal demokrasi (işçi aristokrasisi) ve Stalinizm (bürokrasi) eliyle örgütsel ve politik olarak mahvedilmemiş bir işçi sınıfı olsaydı, bu sınıf "ayağa kalktığında", karşısında elbette bir proleter devrimi yoluyla çözülecek olan "ulusal kurtuluş" göreviyle yüz yüze kalacaktı.